

တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤပှၤတၢ်အတၢ်
မၤလၢ်ထီၣ်အရဲၣ်အကျဲၤ

တၢ်ကူၣ်ကျဲၤ ကျိၣ်စ့ၣ်ဝဲၤ

ကလၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချးဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကမံးတံၢ်

COMMUNITY
MANAGEMENT
EXTENSION
PROGRAM

FUNDED BY DBC

တၢ်ကူၣ်ကျဲၤ ကျိၣ်စ့ၣ်ဝဲၤ

ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအီၤလၢ

NATIONAL HEALTH AND EDUCATION COMMITTEE
56/1 Kradanga Road
Chiang Puak
50300
Chiang Mai
Thailand.

လၢမ့ၤ ၂၀၀၅နံၣ်

ဘၣ်တၢ်ကျိးထံအီၤလၢ

စီၤရွှၢ်ယၢဟဲ

ဘၣ်တၢ်ဒဲးကံၣ်ဒဲးဝဲၤအီၤလၢ

စီၤလီၤလးထူ

Copyright © National Health and Education Committee

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of National Health and Education Committee.

Acknowledgement

In publishing of training modules of the Community Management Extension Program (CMEP), the National Health and Education Committee (NHEC) would like to express our heartfelt thanks to many individuals for their help in translating, editing and designing the CMEP modules.

The NHEC also greatly appreciated our financial sponsors, the Danish Burma Committee/ the Labour Movement's International Forum(DBC/AIF), The Norwegian Burma Committee (NBC) and Open Society (OSI) for their generous and continued support.

National Health and Education Committee (NHEC)
P.O. Box 178
Chiang Mai University,
Chiang Mai 50202
Thailand.
E-mail: nhechq@nhecburma.org
www.nhecburma.org
Tel/Fax: + 66 53 357083

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်	ကဘျံးပၤ
၁) တၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤအလီၢ်တဖၣ်	၃
၂) တၢ်ထုးလီၤစ့တယးလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတခါအဂီၢ်	၁၁
၃) တၢ်ကပတံထီၣ်န့ၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤ	၂၆

တၢ်မၤလိ (၁)

တၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤအလီၢ်တဖၣ်

တၢ်ကတိၤလၢညါ

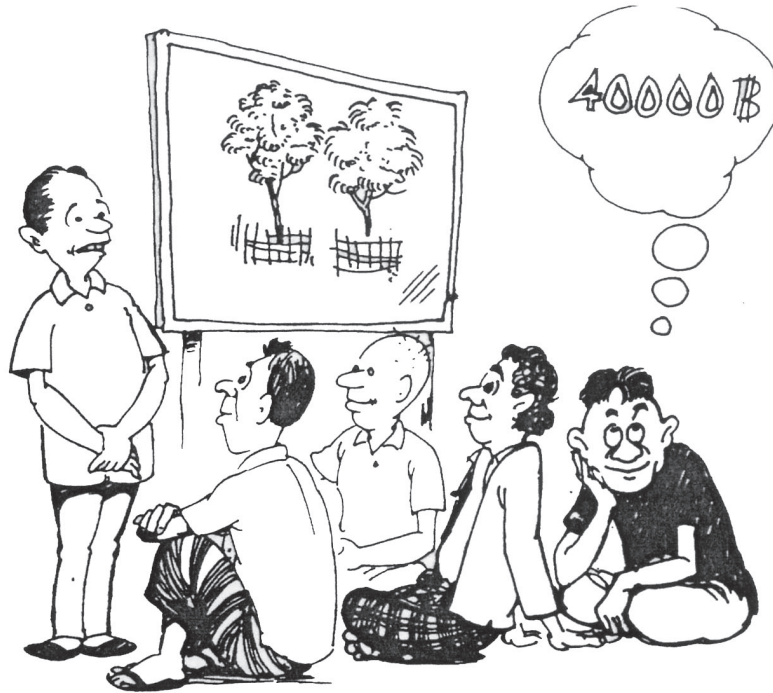
တူၢ်လိာ်မ့ၢ်န့ၢ်ဆူတၢ်ကူၣ်ကဲၤကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်တၢ်မၤလိန့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်ဝဲအံၤအပူၤနကမၤလိဘၣ် _

- ❖ ကထူးလီၤစ့တယၢ်ဒ်လဲၣ်
- ❖ ကမၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤဒ်လဲၣ်

လီၤဆီဒ်တၢ်ပကကူၢ် “တၢ်ကူၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝီ” အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ကဟံၣ်ယုာ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကျဲၤလီၤစ့တယၢ်, ပၤတၢ်တၢ်အတၢ်ကူၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့အဂ့ၢ်အကျိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အဂၤန့ၣ်လီၤ.

ဝဲပၤတၢ်ဂၤလၢ်လၢ်ပာ်လီၤအသးလၢကစးထီၣ်မၤတၢ်တခါခါန့ၣ်ကဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့လၢတၢ်လီၢ်တပူၤပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတဘျးခါန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့လၢအလီၢ်သ့ဝဲဒီဖျိအဆါအတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးထီၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအဂ့ၢ်အဂၤဒီးတၢ်ကရၢကရိတနီၤန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့ဒီဖျိမၤစၢၤပၤဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတခါခါလၢအမၤတၢ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “တၢ်မၤစၢၤပၤဂၤကရၢ” (Service Business) ဒီးပၤတၢ်တၢ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤလၢအကဲဘျးလၢပၤဂၤအဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “တၢ်မၤစၢၤပၤဂၤအရဲၣ်အကျဲၤ” (Service Programme) န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢကဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲပၤတၢ်ဂၤလၢ်လၢ်ဆၢတၢ်လၢကစးထီၣ်တၢ်မၤတခါခါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်မၤန့ၢ်စ့တဘျးလၢစးထီၣ်ဆါတၢ်မ့တမ့ၢ်မၤစၢၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့အိၣ်ထံးအိၣ်ဘိတဖၣ် (Funding Sources)

တၢ်လီၤအိၣ်ဝဲတဘျးခါလၢနလဲၤညါန့ၣ်လၢနကန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့လၢကဟ့ၣ်မၤစၢၤပူၤတၢ်မၤလၢ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်ကတီၤနသးလၢလၢပျဲၤပျဲၤဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ထွဲနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤပၢ်ယုၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဖီတၢ်, မ့တမ့ၢ်အတၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်မၤကျွၢ်မ့ၢ်ဝတီဝဲဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၤဝဲလၢနကဘၣ်ဒူးနဲၣ်လၢတၢ်လၢအလီၤတဖၣ်နကတၢ်ကတီၤပၢ်လၢလၢပျဲၤပျဲၤယုၣ်ဒီးတၢ်ကျွၢ်ကျဲၤလီၤကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

နကနီၤဖးလီၤတၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့အိၣ်ထံးအိၣ်ဘိတဖၣ်ဆူ

- ပဒိၣ်ပပျံၤအအိၣ်
- တမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပျံၤအအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပကကျွၢ်လၢအအိၣ်ထံးအိၣ်ဘိလၢပဒိၣ်ပပျံၤတက့ၢ်.

ပဒိၣ်ပပျံၤအတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ (Government grant)

ကျိၣ်စ့လၢပမၤန့ၢ်လၢ “ပဒိၣ်ပပျံၤ” မ့တမ့ၢ် “တမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပျံၤ” (Government or non-government) အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ “တၢ်မၤစၢၤ” (grant) န့ၣ်လီၤ. ကျိၣ်စ့ဝဲအံၤကဲဘျးလၢတၢ်မၤစၢၤပူၤတၢ်မၤလၢ်အရဲၣ်အကျဲၤမ့ၢ်လၢတၢ်တဘၣ်လိးက့ၤအိၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ကီၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်ပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်အတၢ်ကရၢကရိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤလၢပဒိၣ်အဝဲၤကျိၣ်တဘျုးခါအအိၣ်ဒီး
ကရၢအဂၤလၢကမၤဝဲပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ကီၢ်တဖၣ်တနီၤဟ့ၣ်ကျိၣ်စ့န့ၣ်မၤဒၣ်ဝဲတဂၤကျဲၤတဂၤကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

DEP ကိုဖိလၢမၤလိတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်ဟဲလၢပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်အါတက့ၢ်ကတန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤ
စၢၤလၢပဒိၣ်ပပူၤလၢတၢ်ကမၤပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂီၢ်ဘၣ်. ကအါတက့ၢ်လၢကဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့လၢပူၤ
ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်အဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိလၢကီၢ်ပယီၤအချၢတဒိ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်လၢ “တမ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢက
ရိ” န့ၣ်လီၤ.

ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဘျုးပတဲ “ကမ့ၢ်သဘျုးကရၢ” (NGO) ဒီးဘၣ်န့ၢ်, အဘျုးကအိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢပကစံးကတိၤသ
ကီးတၢ်မၤန့ၣ်ကျိၣ်စ့လၢတၢ်လိၢ်အဂၤတဖၣ်, လၢအဟဲလၢပဒိၣ်ပပူၤန့ၣ်လီၤ.

- ထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂပဒိၣ်
- ပဒိၣ်ကဒဲကဒဲတၢ်ကရၢကရိ (inter governmental organisations) လၢတဘျီတဒိၣ်တၢ်ကီးအိၤလၢ
ကရၢအါကလုာ်ပာ်ဖျိၣ်ခၢစး (multilateral agencies) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂပဒိၣ် (Foreign government)

ထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂပဒိၣ်တဘျုးဘၣ်အိၣ်တၢ်မၤစၢၤကီၢ်ဂပဒိၣ်တမ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤအရဲၣ်အကျဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်အကျဲၤ
အံၤတၢ်မၤဝဲလၢကျဲအဘိဘိ, တဘျီတဒိၣ်ဟ့ၣ်ဝဲဒီဖျိထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂပဒိၣ်, တဘျီတဒိၣ်လၢခၢၣ်စးလီၤဆိတဖၣ်
အဒိ - Aus Aid (The Australian Aid Agency), US Aid (The American Aid Agency), CIDA
from (Canada), DANIDA from (Denmark) ဒီးအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သီးပကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ, မ့ၢ်ထံၣ်ဂ့ၤကီၢ်ဂပဒိၣ်ပပူၤတဖၣ်, မ့ၢ်အဟ့ၣ်မၤစၢၤပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤသ့တသ့န့ၣ်,
ကျဲအဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်ကယုသ့ၣ်ညါဒီဖျိမိၣ်သီအဂ့ၤတဖၣ်လၢနသ့ၣ်ညါလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤအရဲၣ်အ
ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤန့ၣ်, ပဒိၣ်တၢ်မၤစၢၤခၢၣ်စးန့ၣ်ပာ်လီၤဝဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤထံထံဆးဆးလၢကမၤစၢၤဒၣ်ကီၢ်
ပယီၤပူၤတၢ်တၢ်မၤလၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ - ခဲနဒ်တၢ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့ဆူကီၢ်ပယီၤပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲ (Canada fund for
Burmese Refugees) လၢ CIDA တီဒိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ, ခဲနဒ်ထံၣ်ကီၢ်ဘိမ့ၢ်တဖၣ်အတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ကရၢ
(Canadian International Development Agency) "CIDA"န့ၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်ကဒဲကဒဲ (ခၢၣ်စးအါဖုၣ်ဖျိၣ်ကရၢ) (Multilateral Agencies)

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢထံကီၢ်ပဒိၣ်အါဖုၣ်ဖျိၣ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ. အကါဒိၣ်ကတထံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဘီမ့ၢ်စၢ ဖျိၣ်ကရၢခၢၣ်စး (UN agencies) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခၢၣ်စးကရၢအိၣ်ဝဲတဘျုးဖုၣ်လၢဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢဆူပုၤမတၢ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အဒိ - UN တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (UNDP) ဘၣ်ဆၢၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ အံၤတၢ်ဟ့ၣ်ဆူထံကီၢ်ပဒိၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢကမၤပူၤတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်အံၤ, တၢ်ကိးညီၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဘီမ့ၢ်တဖၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်လီၤလၢန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢသ့အလီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ်ပူၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိကတုၤယီၤဆူအအိၣ်န့ၣ်တ ညီဘၣ်.

ကမ့ၢ်သဘျုးကရၢတဖၣ် (တမ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိ) NGOs – Non-government organisation.

ကမ့ၢ်ကဘျုးကရၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲနီၣ်တၢ်ကရၢကရိပၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးလၢကမၤတၢ်ဂ့ၤလၢပူၤတၢ်အတၢ်လၢကျဲၤအ ဘီဘီ, လၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢဂ့ၤဒီးလီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်ကရၢသဘျုးတဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢမၤဝဲတၢ်မၤအကလုၣ်ကလုၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပၣ်သ့ၣ် ပၣ်သးလၢပူၤဂ့ၤဝီအတၢ်ဂ့ၤကီတဖၣ်, လူၤတဲန့ၣ်ပၣ်ပဒိၣ်ပပုၤတဖၣ်ဒီးတဘျီယီမၤစၢတၢ်လီၤလီၤဆူပူၤလၢအ လီၤဘၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်တဖၣ်အါတက့ၢ်အိၣ်ဒီးကမ့ၢ်သဘျုးကရၢလၢဟံးန့ၣ်ဒိၣ်တယၢ်လၢထံလီၤကီၢ် ပူၤဒီးမၤစၢပူၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

နပူၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိန့ၣ်ကလီၤဂၢၢ် “ကမ့ၢ်ကရၢသဘျုး” တခါအသိးလီၤ.

မ့ၢ်လၢ DEP ကိုဖိအါဒိအါဂၢၢ်န့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးပူၤတၢ်တဖၣ်လၢအတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးလီၤသးဒီးပဒိၣ်တၢ်က ရၢကရိတအိၣ်ဘၣ်ဒီး “ကမ့ၢ်ကရၢသဘျုး” လၢကီၢ်ပယီၤပူၤစ့ၢ်ကိးအိၣ်စ့ၢ်ဒိၣ်မးလၢကဆိၣ်ထွဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ် အယိ, ဘီမ့ၢ်ပၣ်ဖျိၣ် “ကမ့ၢ်ကရၢသဘျုး” တဖၣ်မ့ၢ်ပူၤအကါဒိၣ်လၢကမၤန့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤ လၢဘၣ်တၢ်မၤဝဲလၢပူၤကီၢ်ပယီၤဖိအတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်ကရၢသဘျုးကလုၣ်ကလုၣ် (Different Knids of NGOs)

ချးကရၢတဖၣ် (Service Clubs)ချးကရၢတဖၣ်ပၣ်ဝဲတၢ်ကရၢကရိဒ်တၢ်ဝၢ်ချဲကရၢ (Rotary) မ့တမ့ၢ်ခ့ယုၢ် ကရၢ (Lions) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်ပူၤမၤပနံၣ်တၢ်ကၤတဖၣ်ဒီးအကရၢန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ပူၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ကရၢလၢအထၢဖျိၣ်ပၢ်ဖျိၣ်ပၢ်စ့ၤလၢကဟ့ၣ်မၤစၢပူၤတၢ်အတၢ်ဝီၣ်တၢ်လီၤဒ်တၢ်အိၣ်ကသ့ၣ်ကသီအသိးအလီၤလၢပူၤတၢ်ပူၤအပၤဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

စ့ၢ်ကီၤဒီးစ့ၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ် (Different Kinds of NGOs)

စ့ၢ်ကီၤဒီးစ့ၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢစ့ၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်သံဒီးစ့ၢ်အိၣ်တ့ၢ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘၣ်အီၤလၢပူၤထူးပူၤတီၤအဒုၣ်ဖိထၢဖိ, မ့တမ့ၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၤကရၢဖးဒိၣ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထၢဖျိၣ်အီၤလၢကမ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိတမံၤမံၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သးအိၣ်ကရၢလၢတမ့ၢ်အဘၣ်ထွဲတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီ (Non-religious charitable organization)

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်သးအိၣ်ကရၢလၢအမ့ၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ဖျိၣ်ကတၢ်ကရၢန့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲကဲတဲာ်ဂီၤကရၢ (Red cross) န့ၣ်လီၤ. အဂၤတခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤစၢဖိသၣ်ကရၢ (Save the children fund) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီတၢ်သးအိၣ်ကရၢ (Religious Charitable organization)

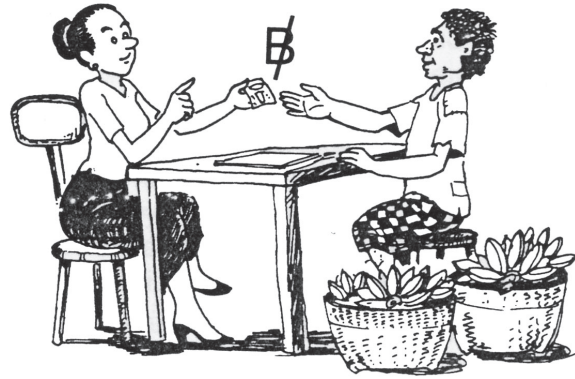
တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအိၣ်ဝဲတဘျီခါလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤကမၤတၢ်သးအိၣ်အတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတနီၤန့ၣ်အါဒၣ်တက့ၢ်လၢခိခိၣ်ကစၢ်ကျိၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲအလီၤတနီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိဖးဒိၣ်ဒီးမၤတၢ်လၢထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်လီၤ.

ထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်တၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ် (International Relief Agencies)

ထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်ကမ့ၢ်သဘျီကရၢ (International NGOs) အိၣ်ဝဲတဘျီဖုလၢပၢ်တီၢ်အသးလၢမၤထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤစၢဒီးပူၤတၢ်အတၢ်မၤစၢဒီးပူၤတၢ်အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤန့ၣ်အတၢ်ဆဲးကျိးလိၢ်သးဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒ်ဒီးခဲၣ်ဖိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်တၢ်မၤစၢကရၢ (Dutch Inter church Aid) နီၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်မၤစၢကရၢ (Norwegians Church Aid) ဘၣ်ဆၣ်တနီၤန့ၣ်တၢ်ဆဲးကျိးဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်. အဒိ - ဘီမ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်ကယၢ်ကရၢ (Care international) ဒီး OXFAM တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီပနံၣ်ပနံၣ်ကၢတၢ်ကရၢတဖၣ် (Companies and Corporations)

ဒီပနံၣ်ပနံၣ်ကၢတၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးကမ့ၢ်သဘျူကရၢအဂၤတကလုၣ်လီၤ. အတၢ်မၤမိၢ်ပျၢ်မ့ၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ပနံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၢ (အဂၤအဂၤ)လၢကန့ၢ်ဘျးန့ၢ်ဖျိၣ်ဒီးတမ့ၢ်လၢကဟ့ၣ်မၤစၢပူၤတၢ်တၢ်အတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ဘၣ်.

ဒီပနံၣ်ဒီးပနံၣ်တၢ်ကၢကရၢဖးဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တခါလၢယုၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်တၢ်မၤစၢသ့ၣ်လၢကမၤပူၤတၢ်တၢ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ, မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကထံၣ်ဝဲလၢအဒီပနံၣ်အမဲၣ်သၣ်ကဂ့ၤဝဲလၢကမ့ၢ်အမဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် (Fundraising activities)

ကယုၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်တၢ်မၤစၢလၢတချၢအမဲၣ်ညါ, နတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤပူၤဒိၣ်နၢ်တဖၣ်တဘျီတဒိၣ်မၤဝဲတၢ်ယုၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢပူၤတၢ်ပူၤသ့ၣ်ဒီးယုၤသက့ၢ်ကညးထီၣ်ဆူကမ့ၢ်လီၤလီၤလၢကဟ့ၣ်မၤဘျီမ့ၢ်တမ့ၢ်မၤဝဲတၢ်ယုၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢတဖၣ်သ့ၣ်လီၤ.

စ့ၢ်တၢ်ဒီးကျိၣ်စ့ၢ်ကရၢတဖၣ် (Bank and financial institutions)

အဝဲအံၤမ့ၢ်သပျၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်ကျိၣ်စ့ၢ်သ့ၣ်အလီၢ်ဒ်စ့ၢ်ဟံးလီၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအဒိၣ်ကတၢ်ဘၣ်ထွဲစ့ၢ်ဟံးလီၢ်န့ၣ်နဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤစ့ၢ်လၢနဟံးလီၢ်အိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအပၢ်တီၢ်ဝဲကီၢ်ပယီၤအဂီၢ် (Organizations with a Burma focus)

ထံကီၢ်ဘီမ့ၢ်စ့ၢ်မၤစၢကရၢတဖၣ်ကဟ့ၣ်မၤစၢစ့ၢ်လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ကမၤအိၤလၢကီၢ်ပူၤဒီးဘၣ်တၢ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲလၢပူၤကီၢ်ပယီၤဖိကသ့သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

အဒိ - တၢ်ကရၢကရိတဘျးခါလၢအဟ့ၣ်မၤစၢပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်မၤသပျၢ်ပျၢ်လၢပူၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ပညိၣ်, အဒိ - ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်, ဒီးတၢ်ဝဲအံၤဒုးကဲအဝဲသ့ၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်တၢ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့တယၢ်အတၢ်လဲၤတရံး (Applying for finding)

ဖဲနပတံထီၣ်န့ၢ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢအခါန့ၢ်, နဘၣ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤဟ်နသးလၢနကပတံထီၣ်ဆူတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢကျိၣ်စ့ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိအါခါန့ၢ်လီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်, တၢ်ကရၢကရိလၢဟ့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢတဖၣ်အါတက့ၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤစၢတၢ်မုၢ်လၢတခါခါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. နကဘၣ်ယုသ့ၣ်ညါကရၢဖဲလဲၣ်တခါလၢကသးအိၣ်ဟ့ၣ်မၤစၢနတၢ်တီၢ်ကျဲၤအကလုာ်န့ၢ်လီၤ.

စ့တယးအတၢ်လဲၤတရံးသး (Budget Cycles)

စ့တယးန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ကျဲၤတခါလၢကပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤကျိၣ်စ့တဖၣ်လၢအဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲကျိၣ်စ့ဟဲန့ၢ်ဒီးကျိၣ်စ့ဟးထီၣ် (Expenditure) န့ၢ်လီၤ. လၢနသးစ့တယးအဖိၣ်ခိၣ်နတဲဖျါစ့ဟဲန့ၢ်အကျိၣ်အကူၣ်ဒီးစ့ဟးထီၣ်အကျိၣ်အကူၣ်သ့ဝဲ, လၢမၤစၢနလၢနကသမံသမိးက့ၤန့ၢ်စ့အတၢ်အိၣ်သးန့ၢ်လီၤ.

ဒ်ပျၤမၤပနံာ်တၢ်ကၤအသိးပဒိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်စ့ကိးကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့တယးဒ်သိးအသ့တလၢာ်ဂီၤကလီစ့လၢအအိၣ်ဒီးအါန့ၢ်လီၤ.

ပဒိၣ်ပပျၢ်တဖၣ်ဟ်လီၤစ့တယးမ့ၢ်ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဝဲလၢကန့ၢ်အါထီၣ်စ့ဆံးအါဒီးသ့ဝဲစ့ကသ့ဒ်ဆံးအါန့ၢ်လီၤ.

စ့တယးအံၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်စ့ကိးလၢ NGOs တဖၣ်အကျိၣ်ဒီးမၤတၢ်ဒ်သိးဒီးလၢကနီၤဖးလီၤစ့ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီ, သ့ၣ်ညါထွဲတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့နီၢ်နီၢ်ဒ်သိးအတၢ်သ့တၢ်စ့န့ၢ်ကဖိးမံလိာ်အသးဒီးစ့ဟဲန့ၢ်လီၤ.

စ့တယးအကျဲပတီၢ်န့ၢ်စးထီၣ်ဝဲလၢကူၣ်ကျဲၤန့ၢ်စ့လဲၣ်, နီၤဖးလီၤအါဒ်လဲၣ်, တၢ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကိးအါလၢစ့တယးအတၢ်လဲၤတရံးသးန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိခဲလၢာ်န့ၢ်ထုးလီၤဝဲစ့တယးဒ်ကျဲလၢအဖိးမံဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်လီၤ. ကမ့ၢ်သဘျုးကရၢတဖၣ်စ့ကိးအိၣ်ဒီးအကစၢဒ်ဝဲအကျဲလၢထုးလီၤစ့တယးလၢအလီၣ်ဖျါထီၣ်ကျိၣ်စ့တဖၣ်ဟဲလဲၣ်ဒီးကသ့ဝဲဒ်လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. ပဒိၣ်အတၢ်ဒုးလီၤစ့တယးန့ၢ်ဘျးလိာ်အသးနးနးကလဲာ်, ဘၣ်ဆၣ်အါဒ်တၢ်ပဒိၣ်တဖၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်မ့ၢ်လီၤဆီန့ၢ်က့အါဒီးအစ့န့ၢ်မၤထွဲကျဲပတီၢ်ဒ်သိးသိးန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကျဲၤကျိၢ်တၢ် (Summary)

န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလၢ်ပုၤတၢ်တၢ်ခါခါအထံၣ်စးမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိၣ်တၢ်ခါအချၢ်စးလၢကကျဲၤလီၤတၢ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ခါန့ၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မၤန့ၢ်ကျိၢ်စ့တၢ်မၤစၢၤအလီၢ်ဒီးတၢ်ထုးလီၤစ့တၢ်ယး, ဒီးတၢ်ဝဲအံၤန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒုးန့ၣ်ဝဲလၢန့ၣ်ဟ့ၢ်ဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့တၢ်ယးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကျိၢ်ဒိၣ်လၢပုၤဟ့ၢ်ဆၢပုၤတၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလၢ်ပုၤတၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိၣ်လၢအတၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်န့ၣ်ဟ့ၢ်ကျိၢ်စ့တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်သ့ၣ်အလီၢ်, ဒီးလၢတၢ်ထုးလီၤစ့တၢ်ယးလၢကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢန့ၣ်တီၢ်ဒိၣ်ရိၣ်မဲၤတၢ်တၢ်ကျဲၤအံၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထုးလီၤစ့တၢ်ယးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကျိၢ်ဒိၣ်တမ့ၢ်လၢပုၤတီၢ်ဒိၣ်ရိၣ်မဲၤပုၤတၢ်တၢ်အတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိ (၂)

တၢ်ထုးလီၤစ့တယးလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတခါအဂီၢ်

တၢ်ကတိၤလၢညါ

တၢ်မၤလိဝဲအံၤအပူၤပကကွၢ်တၢ်ထုးလီၤစ့တယးလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကကွၢ်ပုၤထုးလီၤစ့တယးအဒုအဖီအကလုာ်ကလုာ်ဒီးကွၢ်ကွၢ်ကယံၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤခဲလၢတဖၣ်တၢ်ကွၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ကွၢ်အီၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလိတတိၤအံၤအဂီၢ်ပကသုတၢ်ကတိၤတဘျုးဖျၢၣ်လၢနတညီၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤတၢ်ကွဲးလီၤအီၤဒီးအဒိပညီၣ်လၢလၢ်အသိးဒီးနဘၣ်ဖးအီၤဒီးအဒိပညီၣ်တဖၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. လၢကျဲၣ်အံၤအယိဝဲနဖးတၢ်ကတိၤဖျၢၣ်လၢလံာ်ကွဲးအပူၤဒီးနကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢမိၣ်စံးအသးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤအဒိပညီ

တၢ်ဖိတၢ်လံ (Assets) အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံလထတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤပုၤဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်လၢကတူၢ်ဝဲအါန့ၣ် ၁၂လါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံန့ၣ်တဘျီတခါတၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအီၤလၢတၢ်ဖိတၢ်လံခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့ (Expenditure) အဝဲအံၤမ့ၢ်ကျိၣ်စ့ခဲလၢတၢ်လၢ်လၢတၢ်သုတၢ်စ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သုတၢ်စ့ (Expenses) အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲတနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်သုတၢ်စ့လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲန့ၣ် (Income) အဝဲအံၤမ့ၢ်ကျိၣ်စ့လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဒီးန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်လီၤခဲလၢလီၤ. ပၢ်ယုာ်ဒီးတၢ်မၤအါထီၣ်

စ့တၢ်ဆိတၢ်, တၢ်အလဲ (fees) တဖၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးလၢအဟဲလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ်တပယုၣ်ယီ/တၢ်လၢ်ဝံကျဲ (Running Cost/recurrent cost)

အဝဲအံၤတၢ်ကိးတၢ်သူတၢ်စွဲလၢအဂၤတကလုၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲ (Programme) ကဘၣ်ဟ့ၣ်လၢတနံၤဘၣ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢလဲ/ဘူးလဲ (Salary/wage)

အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝုလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲကဘၣ်ဟ့ၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအမၤတၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

လၢလဲလၢတၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤဖိဒိၣ် (Salary on cost)

အဝဲအံၤမ့ၢ်ပူၤဟ့ၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢလဲအမဲၣ်ညါတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤလၢဘၣ်ထွဲဒီးပူၤမၤတၢ်ဖိန့ၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပူၤဆၢဟ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ (Suppliers) တဖၣ်

အဝဲမ့ၢ်ဝဲပူၤတဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအဆိတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢဆူတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲတခါန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မနုၤဘၣ်ပၢ်လီၤစ့တယးလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲတခါအဂီၢ်လဲၣ် (Why develop a budget for a programme)

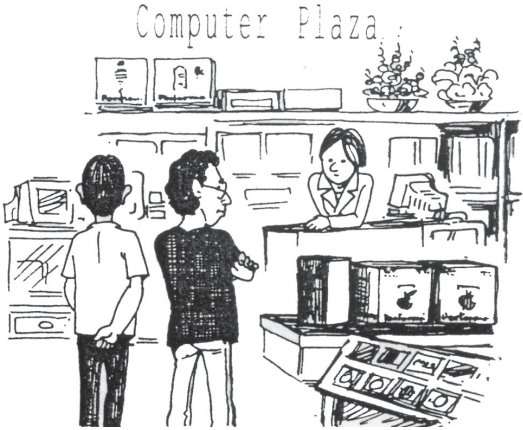
စ့တယးန့ၣ်မ့ၢ်စ့တၢ်ကူၣ်ကျဲတခါလၢတၢ်ကပၤဆၢရဲၣ်ကျဲကျိၣ်စ့လၢအပၢ်ဖျါထီၣ်ကျိၣ်စ့အတၢ်ဟဲန့ၣ်, စ့ဟးထီၣ်န့ၣ်လီၤ. နသ့စ့တယးအယီၤနတဲဖျါကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်အကျိၣ်အကွၢ်ဒီးတၢ်ဟးထီၣ်အကျိၣ်အကွၢ်ဒ်သီးကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနကကွၢ်ကျဲကျိၣ်စ့တၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

စ့တယးန့ၣ်တၢ်ကွဲးထူးလီၤအိၣ်လၢတၢ်ဝဲၣ်အါမံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်ကျဲစ့ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲ (Financial planning and monitoring)

စ့ဟးဘၣ်တၢ်ပၢ်လီၤအိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဆိၣ်ဆူၣ်ပူၤလၢကပၤဆၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲဒ်သီးကဆိကမိၣ်ဝဲအဝဲထံထံဆးဆးဘၣ်ထီၣ်တၢ်မမကယုၢ်ဆူညါအဂီၢ်ကျိၣ်စ့ကလီၢ်ဆံးအါန့ၣ်လီၤ.

စ့တယးန့ၣ်ကဲတၢ်မၤစၢၤလၢပူၤဘၣ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်မၤရဲၣ်
ကျဲၤဒီးပူၤဘၣ်ပၤဆၢကျိၣ်စ့တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးမ့ၢ်ဒ်သိးတၢ်မၤရဲၣ်
ကျဲၤအံၤအဂီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့သ့တၢ်တၢ်လၢတဂ့ၤဒီး
လၢမ့ၢ်နံၤခံကတၢ်န့ၣ်နကဘၣ်တဲပူးက့ၤဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢ
စ့လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်န့ၣ်ဘၣ်မန့ၤတၢ်သူၤအီၤတလၢ်, တလၢ
ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိလၢတၢ်ဟံၣ်လီၤစ့တယးအယိန့ၣ်ပူၤလၢဘၣ်သူၤစ့တဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲတၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤတခါစ့ၣ်
စ့ၣ်လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ အဂီၢ်ဒီးသူၤတသူၤလၢ်စ့လၢတၢ်တမံၤလၢ်လၢအတၢ်ဟံၣ်လၢစ့တယးအပူၤဘၣ်န့ၣ်
လီၤ. အခိပညီကမ့ၢ်စ့ၣ်ကီးလၢပူၤသူၤကျိၣ်စ့တလၢကွံၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လၢစ့တယးအပူၤသူၤတန့ၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကါခိၣ်ဝဲလၢပူၤလၢအထူးတယးလီၤစ့တဖၣ်န့ၣ်ကဟံၣ်ညါပၣ်သးသပျံၣ်ပျံၣ်လၢကတ့ၣ်တၢ်လၢ်လုၢ်
လၢ်ပူၤခဲလၢ်လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအဂီၢ်ဒီးစ့လၢတၢ်တ့ၣ်လၢစ့တယးအပူၤအတၢ်လၢ်တခါစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်
လၢဝဲလီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ယုတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢပူၤလၢအတၢ်လဲၤခိဖျိအါတဖၣ်အအိၣ်ဒီးကမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတခါစ့ၣ်ကီး
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့အဂီၢ် (Information for funding bodies)

တၢ်ထူးလီၤစ့တယးန့ၣ်မ့ၢ်လၢပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်တဖၣ်လီၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အုၣ်အသးဒီးမ့ၢ်တၢ်ယုထီၣ်စ့ၣ်ကီးအီၤလၢလၢ
ပျဲပျဲလၢတၢ်တီၣ်ကျဲၤကတုၤအဖီတၢ်ကစီဒီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၣ်လီၤစ့တယးဒ်လဲၣ် (How do you develop a budget?)

တၢ်ကဟံၣ်လီၤစ့တယးအဂီၢ်လီၢ်ဝဲလၢနကဘၣ်ကွံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢစ့တယးဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပကကွၢ်ကွၢ်စ့တယၢ်အဒိတခါ

တၢ်ထုးထီၣ်ပုၤသးစၢ်တၢ်ပရၢ တၢ်မၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤစ့တယး လၢ ၂၀၀၄/၂၀၀၅ နံၣ်	
စ့ဟဲန့ၣ်	လၢစ့ကီၣ်တဲၣ်ဘး
တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျီ	၅၄,၀၀၀
NGO တၢ်မၤစၢၤ	၇၉,၂၄၀
စ့ဟဲန့ၣ်ခဲလၢ်	၁၃၃,၂၄၀
တၢ်လၢ် ဘျီလၢ်စ့ တၢ်လၢ်ဝံၤလၢ်က့ၤတဖၣ်	
စ့အုၣ်ကီၤ	၁,၄၀၀
တၢ်ဖဲးကျဲးလံၢ်	၂၀,၃၉၀
က့ၤတဲစိ (telephone)	၇,၅၂၀
တၢ်ဘျးတၢ်လဲ	၄၁,၇၀၀
တၢ်ဂီၤခိၣ်	၅,၄၃၀
တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ	၆,၉၅၀
တၢ်လၢ်ဝံၤက့ၤခဲလၢ်	၈၃,၃၉၀
တၢ်ပုၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ	
ခိၣ်ဖျါထၢၣ်	၃၇,၀၀၀
ဖဲး (ဖဲးဆၢလံၢ်)	၈,၅၅၀
ရူၤပီးလီ	၄,၃၀၀
တၢ်ဖိတၢ်လံၤပုၤခဲလၢ်	၄၉,၈၅၀
တၢ်လၢ် ဘျီလၢ်စ့ခဲလၢ်	၁၃၃,၂၄၀
စ့အိၣ်ဘျီ/စ့လီၤဒံး	အအိၣ်

တၢ်အံၤပၤတၢ်ဖၣ်န့ၣ်စ့ဟဲန့ၣ်ဒီးစ့ဟးထီၣ်ခဲလၢ်န့ၣ်လီၤ. စ့အိၣ်ဘျီၣ်/စ့လီၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဒွဲးအီၤဒ်လၢလၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

စ့အိၣ်ဘျီၣ်/စ့လီၢ်ဒီး - စ့ဟဲန့ၣ်ခဲလၢ် - တၢ်လၢ်ဘျီၣ်လၢ်စ့ဟဲခဲလၢ်

စ့ဟဲန့ၣ်မ့ၢ်အါန့ၣ်စ့ဟးထီၣ်ခဲလၢ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်အစ့ကအိၣ်ဘျီၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်မၤအံၤအံၤတၢ်လၢ်ဘျီၣ်လၢ်စ့ဟဲန့ၣ်ဒီးစ့ဟဲန့ၣ်တၢ်က့ၢ်ဒီးတၢ်မၤအံၤအံၤတၢ်လၢ်ဘျီၣ်လၢ်စ့ဟဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်အိၣ်ဝဲသၢခါလၢပကဘၣ်ပၤသ့ၣ်ပၤသးဖဲလၢပတယးပၤလီၤစ့လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ -

- ❖ စ့ဟဲန့ၣ် - တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကမၤန့ၣ်စ့လၢတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်ဒီးဆံးအါလဲၣ်?
- ❖ စ့ဟးထီၣ်ဝံၤကျဲၤ - တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤလၢတနံၤဘၣ်တနံၤဆံးအါလဲၣ်?.
- ❖ တၢ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ - တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကလီၢ်တၢ်ဝိးတၢ်လီၢ်ကလီၢ်မနုၤဒီးအပူၤပကလီၤလၢဆံးအါ?.

တချုးလၢပတယးလီၤစ့ဒီးဘၣ်န့ၣ်တၢ်အဂ့ၤအဂၤအိၣ်ဝဲအါမၤလၢပကဘၣ်ပၤသ့ၣ်ပၤသးလၢစ့တယးအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၤဖျိၣ်ကျဲၤ (Rounding off)

ကျိၣ်စ့နီၣ်ဂံၢ်လၢစ့တယးအပူၤမ့ၢ်ပတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒွဲးတယးအသ့ကတၢ်ဘၣ်ထွဲစ့ဟဲန့ၣ်စ့ဟးထီၣ်ကအိၣ်သးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မတၢ်တဂၤမးကမ့ၢ်လၢဝဲလၢနတၢ်ထီၣ်တယးန့ၣ်ကဘၣ်ဝဲ ၁၀၀မ့ၢ်ကယၢ်ပျဲၤပျဲၤဘၣ်.

တၢ်ဘၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး (Accuracy)

ဖဲနထုးစ့တယးန့ၣ်နကဘကျဲၤစးတ့ၣ်တၢ်သူတၢ်စ့ခဲလၢ်ခဲဆ့လၢနတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်တခီနတၢ်သူတၢ်စ့ကအိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်စ့ကတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့ဟဲန့ၣ် (Income)

မ့ၢ်ဝဲစ့လၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤကမၤန့ၢ်လၢတၢ်လီၤအါပူၤခဲလၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါတၢ်အစ့နီၣ်ဂံၢ် ၅၄,၀၀၀ဘး
န့ၣ်မ့ၢ်စ့လၢတၢ်ဆါမ့ၢ်လၢကဟဲန့ၣ်လၢတၢ်ဆါတၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢစ့ ၇၉,၂၄၀ဘး န့ၣ်စ့ဟဲန့ၣ်အါထီၣ်လၢအလီၢ်ဝဲလၢပူၤဟ့ၣ်ဘျီတၢ်ဒ်သိးကကျိၢ်ဘၢတၢ်သူတၢ်
စ့ဒီးကဒုးကဲထီၣ်စ့အိၣ်ဘျီတၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါတၢ်အတၢ်ဟဲန့ၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢစ့ဟဲန့ၣ်ခဲလၢ်ဒ်ပတၢ်အဒိအသိးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ၁၃၃,၂၄၀ဘး လီၤ. အ
ဝဲအံၤမ့ၢ်ပတၢ်မ့ၢ်လၢပကန့ၢ်ဘၣ်စ့လၢတၢ်လီၤအဂၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့ဟးထီၣ်ဝံၤကျဲၤ (Recurrent costs)

စ့ဟးထီၣ်ဝံၤကျဲၤန့ၣ်မ့ၢ်စ့လၢတၢ်နံၤဘၣ်တနံၤ, လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကလဲၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပၤယုၤဝဲတၢ်
ဘျးတၢ်လဲတဖၣ်, ပူၤမၤတၢ်အလဲတဖၣ်, (အဒိ - လီမ့ၢ်အူဒီးကွဲၤတဲစိ, တၢ်ဖဲးကျဲးလံန့ၣ်အလဲ, တၢ်ဂီၤခိၣ်အ
လဲ) ဒီးအဂူၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ (Asset purchases)

တၢ်ဖိတၢ်လံၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတူၢ်ဝဲအါန့ၢ် ၁၂လါ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤပၤယုၤဝဲသိလ့ၣ်တ
ဖၣ်, တၢ်သူၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးအဂူၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့အိၣ်ဘျီ/စ့လီၤဒိး မ့ၢ်တမ့ၢ် စ့လီၤတီၢ် (Surplus/Deficit)

စ့မ့ၢ်အိၣ်ဘျီန့ၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအစ့အိၣ်ဘျီန့ၣ်လီၤ. စ့မ့ၢ်တလၢလၢကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်စ့လီၤဒိး မ့ၢ်တမ့ၢ် စ့
လီၤတီၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တမ့ၢ်စ့တယးတခါအံၤအဘျီတအိၣ်, တလီၤအါထီၣ်စ့ကိးဘၣ်.

တၢ်ဖိတၢ်လံၤ (Assets)

ခဲအံၤပကကျိၢ်တၢ်လီၤသၢခါလၢစ့တယးအပူၤပကိးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒွဲးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤ (Estimating the cost of assets)

တၢ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လၢၢ်မိၢ်ပျံၤတခါန့ၣ်လီၤ. ပၤမၤကၤဖိတဖၣ်ကျဲးစးမၤန့ၣ်ဆိတၢ်အပူၤ(quote) လၢကန့ၣ်ဘၣ်စ့လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလုၢ်အပူၤဒိၣ်တဖၣ်အဖီဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိတၢ်လံၤပူၤဆိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ် မနုၤလဲၣ် (What is a quote?)

ပၤညီၣ်န့ၣ်သံက့ၢ်ဆိပၤဆိတၢ်ဖိလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါန့ၣ်အပူၤဆိအါတချးလၢအပူၤဒိးဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိဆိတၢ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ပၤဆိတၢ်ဖိတၢ်ဖးဆိန့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တချးလၢနတူၢ်လိာ်တၢ်ဖိဆိတၢ်ပူၤန့ၣ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢနကကွဲးလီၤလၢလံာ်ပူၤတက့ၢ်. ပသံက့ၢ်ဆိတၢ်အပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒိးသိးပကန့ၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤအဂ့ၤကတၢ်ပပူၤန့ၣ်ကဲအဖီဒိၣ်လီၤ.

ပၤဟ့ၣ်မၤစၢတၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤဘၣ်ဝဲပၤလၢန့ၣ်ဘၣ်စ့တဖၣ်ကမၤန့ၣ်ဆိတၢ်ပူၤစရိ သၢခါ ဖဲအပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလုၢ်အပူၤဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပၤမၤပနံၣ်တၢ်ကၤတဖၣ်ညီၣ်န့ၣ်မၤန့ၣ်ဆိတၢ်ပူၤကလံၤစရိသၢခါ, ဒိးသိးကထီၣ်သတြီၤဝဲတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤဒီးယုထၢအဂ့ၤကတၢ်တခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဲဘျးဒီဖျိတၢ်န့ၣ်ဆိတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤတခါန့ၣ်, ပၤဆိတၢ်ဖိမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢနမၤန့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ပူၤစရိလၢတၢ်လီၤအဂၤဒီးအဝဲကဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်အပူၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဲဘျးလၢတၢ်မၤန့ၣ်ဆိတၢ်ပူၤကလံၤစရိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကတိၤသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးပၤဂၤဘၣ်ထွဲတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤဒီးပနံၣ်ဟးထီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနကဆၢတံာ်လၢတၢ်လၢနသးလီၤန့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲန့ၣ်ဆိတၢ်ပူၤကလံၤစရိန့ၣ်အတၢ်ဘျးအကါဒိၣ်အိၣ်ဝဲတနီၤန့ၣ်လီၤ.

- ၁) တၢ်အပူၤဘၣ်ကတၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တီၣ်နံၣ်တၢ်အဂ့ၤကတၢ်ဘၣ်. တၢ်လၢအပူၤဘၣ်န့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်ဟးဂီၤချ့ချ့လီၤ. တၢ်လၢဘၣ်လၢၢ်စ့လၢကကွဲးကတိၤကွၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အကအါတလၢသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အပူၤကဘၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်,သနၢ်က့ၢ်ကျိၣ်စ့လၢလၢနကကွဲးကတိၤကွၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဝဲန့ၣ်လၢ ၁၂လါ အတီၢ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလၢ အါန့ၣ်ဒိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအပူၤဒိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.
- ၂) မၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ပူၤကလံၤဆိအံၤလီၤတံၣ်လီၤဆဲးဒီးဟ်ယုာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢန အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါခဲလၢၢ်.
- ၃) သံက့ၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ကွၢ်ကတိၤကွၢ်တၢ်လၢၢ်ဒီးအဝီးအလီၤအဘျီၣ်တဖၣ်အလုၢ်အပူၤ.
- ၄) တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဝီးအလီၤအဘျီၣ်/အဝီးအလီၤလၢတၢ်ကဆိတလဲမၤန့ၣ်ညီၣ်သ့တသ့တက့ၢ်.
- ၅) မၤလီၤတၢ်လၢနကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤလၢနကမၤတၢ်မၤလၢနလီၤဘၣ်မၤတဖၣ်တက့ၢ်.

လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤ (Tenders) တဖၣ်

ဖဲပစံးသကိးတၢ်လုၢ်တၢ်ပုၤမၤန့ၣ်ဆိအိၤအစရီၣ်န့ၣ်, ပစံးလၢကဲတၢ်မၤစၢၤလၢပကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီၤအဂ့ၤကတၢၢ်လၢပဟ့ၣ်လုၢ်ဟ့ၣ်ပုၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပတံအံၤလီၤကိးတၢ်ပုၤထဲဒၣ်ပုၤတၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတခါလၢမၤတၢ်မၤဒီးတမ့ၢ်လၢကဆါတၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဒ်ပစံးတၢ်အသိးဖဲတၢ်ကရၢကရိတခါကွဲၤပုၤလံာ်ပတံန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကွဲၤပုၤလံာ်ပတံတၢ်ဒီးကွဲၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပတံန့ၣ်အကါဒိၣ်လၢပုၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိအဂီၢ်အိၣ်ဝဲခံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တမံၤ, တဘျီတဒိၣ်န့ၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိတခါအကျိၣ်စ့ကအိၣ်ဝဲလၢကဒုးအိၣ်ပုၤတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတခါခါသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. ကအဲၣ်ဒီးငါဝဲတၢ်ကရၢကရိလၢအတၢ်လဲၤဒီဖျိအိၣ်လၢကမၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိလၢအကဲလံာ်ပတံတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢပုၤပုၤတၢ်ဖိ (purchasers) မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးပုၤပုၤကမၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ကိးဝဲလံာ်ပတံလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတခါမ့ၢ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤတခါအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကရၢကရိလၢအသးအိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢပုၤပတံထီၣ်တၢ်ဖိ (Tenders) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤအကါဒိၣ်ခံၤတမံၤန့ၣ်, လံာ်ပတံအံၤကမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢပုၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အဂီၢ်, အဂ့ၢ်န့ၣ် တဘျီတဒိၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်ကရၢကရိတခါကအဲၣ်ကွဲၤပုၤပတံထီၣ်တၢ်မၤသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. အဒိတခါကမ့ၢ်ဝဲ - ပုၤတၢ်တခါအပုၤပုၤလၢအတၢ်တအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲအါကစီဒီးဒီးသးဆူၣ်လၢကမၤတၢ်, ဒီးပဒိၣ်တခါအဲၣ်ဒီးလၢတၢ်မၤကဝံၤဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ - မၤပျီတၢ်လီၤတခါလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျၢၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပဒိၣ်မ့ၢ်ကိးလဲလံာ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤ, ကယံၤပုၤလၢအတၢ်မၤတအိၣ်တဖၣ်ပၢ်ဖျိထီၣ်သးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢတခါလၢကမၤတၢ်မၤအဝဲန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိပုၤတၢ်ကရၢမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိကဲဝဲပုၤပုၤတၢ်, ဖဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတခါအဖီခိၣ်အဝဲကမ့ၢ်ပုၤပတံထီၣ်တၢ်မၤဖိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တကျိၤဘၣ်ထွဲတၢ်တိၢ်ကျဲၤမ့ၢ်တၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၤဒ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါန့ၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢလံာ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤအတၢ်တဲဖျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤနီၣ်မၤယၢအံၤတဲၤဖျါဝဲတၢ်မၤမ့ၢ်မနုၤ, တၢ်လၢပၤပတံထီၣ်တၢ်မၤကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အကျဲၤပတံတၢ်မၤအသးဒ်လဲၣ် (How the tendering process work)

ပၤပၤတၢ်န့ၢ်ကတဲာ်ကတီၤဝဲလံာ်ပတံအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးကွဲဝဲလံာ်ပတံတဖၣ်ဒီဖျါဘိးဘၣ်ရၤလီၤအီၤမ့တမ့ၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢလံာ်န့ၣ်လီၤ. ပၤသးအိၣ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤတဖၣ်သံကွၢ်ဝဲပၤပၤတၢ်ဖိဘၣ်ထွဲလံာ်ပတံအဂ့ၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

တုၤပၤပတံထီၣ်တၢ်မၤတဖၣ်မၤန့ၢ်လံာ်ပတံအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတံာ်လီၤဆဲးလံာ်ပၤပၤတၢ်အအိၣ်လံာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကွဲးဆၢက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဆၢလၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးဝဲန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢလံာ်ပတံအတၢ်မၤနီၣ်မၤယၢ (tender document) ဒီးကြားပၤပတံတၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

- ၁) ပၤလံာ်ပတံဖိတဖၣ်ကမၤတၢ်မၤလၢပၤပၤတၢ်ဖိသးလီၤအဝဲန့ၣ်ကမၤဝဲဒ်လဲၣ်?
- ၂) တၢ်ပၤပတံနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၤမ့ၢ်ဝဲ - ကစးထီၣ်အခါဖဲလဲၣ်, ကဝံအခါဖဲလဲၣ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤဒိၣ်တဖၣ်ကဝံဝဲကွၢ်ကွၢ် အခါဖဲလဲၣ်?.
- ၃) ပၤလံာ်ပတံဖိတဖၣ်ခါပၤကွၢ်အတၢ်လဲၤဒီဖျါလၢကဒုးန့ၣ်ဖျါအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤလၢကြားန့ၢ်တၢ်မၤအဂ့ၢ်.
- ၄) စ့တယၢ်တဘျီလၢဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲတၢ်ကလၢာ်ထဲလဲၣ်, ပၤပတံထီၣ်တၢ်မၤမ့ၢ်န့ၢ်အခါ.
- ၅) တၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၢ်အဂၤလၢပၤပၤတၢ်အဲၣ်ဒီးစံးဆၢဝဲတဖၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤတၢ်ကပညိၣ်က့ၤဆူတၢ်တဲၤဖျါလံာ်ပတံအဂ့ၢ်အကျိၤ တဖၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကဘၣ်ဖးဝဲလီၤတံာ်လီၤဆဲးလီၤ.

တၢ်သ့ၣ်လံာ်ပတံအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ (Using tender documents)

တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ကဘၣ်ပၤသ့ၣ်ပၤသးလီၤတံာ်လီၤဆဲးဖဲအကွဲးလီၤလံာ်ပတံအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိတခါအလံာ်ပတံမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအီၤန့ၣ်, အဝဲကဘၣ်မၤတၢ်မၤဒ်တၢ်အလုၢ်အပူၤလၢတၢ်ယၢထီၣ်ဝဲလၢလံာ်ပတံအတၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ကဘၣ်မၤတၢ်မၤဒ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

အဒိပညီ, ပူၤပတံထီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်မ့ၢ်ကမၣ်တခါဒီးတယုထီၣ်ဝဲလၢလၢပွဲၤပွဲၤဘၣ်လၢကမၤတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်ကတုၤလၢတၢ်ရှုကွံာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိးပူၤပတံတၢ်တၢ်မၤတဲၤဖျါလီၤတၢ်တၢ်လၢအလီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢပူၤပတံထီၣ်တၢ်တဖၣ်ကဟ့ၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲဘၣ်ဒီးကကတၢ်ဝဲလၢကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိးတၢ်လီၤလၢအတဂ့ၤဘၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤပတံတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပူၤမၤန့ၣ်တၢ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်မၤတၢ်ထံထံဆးဆးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ်ဝံၤကျဲၤအတၢ်လၢ် (Recurrent costs)

တၢ်လၢ်ဝံၤကျဲၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢ်ဘၣ်လၢ်စ့ၤလၢတနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်ယုၤတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤ, ဒ်လါလဲတဖၣ်, ကွဲၤတဲၤစိအပူၤတဖၣ်, လီမ့ၢ်အူအပူၤတဖၣ်, တၢ်အုၣ်ကီၤအပူၤ ဒီး တၢ်လၢ်ဝံၤကျဲၤအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လါလဲတဖၣ် (Salaries)

ဖဲန့ၣ်ဖျိၣ်က့ၤနတၢ်ကူၣ်ကျဲၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤန့ၣ်, နကဘၣ်ဒူးတယၢ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤလၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ်ဘၣ်လၢ်စ့ၤမိၢ်ပျၢ်လၢတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်, တၢ်ကရၢကရိတၢ် ဒီး ပူၤတၢ်အတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢ်လၢတၢ်ငါန့ၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကိးငါပူၤကညီန့ၣ်လၢ်ဝဲအါန့ၣ်ဒီးနဆိကမိၣ်သ့, အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ အါစုအါဘျီန့ၣ်တမ့ၢ်ထဲဟ့ၣ်လါလဲဝဘၣ်. အါစုအါဘျီန့ၣ်တၢ်လၢ်ဘၣ်လၢ်စ့ၤအဂ့ၤအဂၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိ, ဒ်တနံၤအိၣ်သလုၤအလဲ, ဆူးဆါအလဲ ဒီး အဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတမံၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်အါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ်လါလဲလၢကလီၢ်ဝဲလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအသးသမူတစိန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အမဲၣ်ညါပူၤတၢ်ဂၤမ့ၢ်ပံးအခွဲဒီးနကဘၣ်ဟ့ၣ်အါဖဲလၢအတအိၣ်ဘၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နကစံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢနကငါပူၤပွဲၤဂၤ, ဒီးပူၤတၢ်စုၣ်စုၣ်ကဘၣ်မၤမတၢ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီန့ၣ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢနကဟ့ၣ်လဲပူၤတၢ်စုၣ်စုၣ်ထဲလဲၣ်, ဒီးဘူးလဲအဘျီဆံးအါလၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

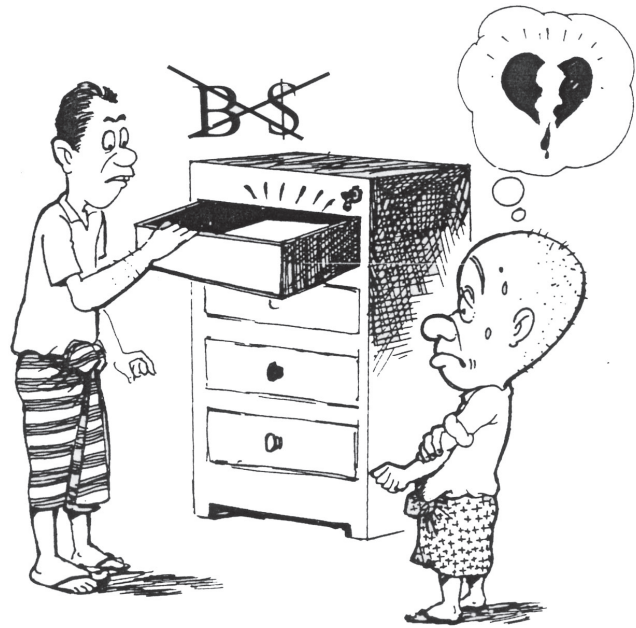
တၢ်ဟ့ၣ်ဘူၤလဲအယုၣ် (Rates of Pay)

ဖဲနတယၢ်ပၤလီၤလါလဲန့ၣ်နကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်လၢလါလဲန့ၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်မၤအကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်တဘျးဘၣ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်ပၤနီၣ်ဝဲလါလဲအဆံးကတၢ်လၢတၢ်မၤအကလုာ်ကလုာ်အဖီခိၣ်မ့တမ့ၢ်ထဲကျဲၤအၢၣ်လီၤသကိးလိာ်သးလၢပူၤဟ့ၣ်တၢ်မၤကရၢဒီးကၤတၢ်ကရၢတဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုာ်တၢ်ပူၤအဂၤအဂၤ, အဒိ- ကသံၣ်ကသီတၢ်လၢၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘူၣ်တၢ်ဆူတၢ်အိၣ်ဘျးကျဲၤလၢတၢ်မၤဒီးအဂၤအဂၤလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဒိအတဲန့တခါ (An Example)

တၢ်ဖဲးကျဲးလိာ်အရဲၣ်အကျဲၤတခါန့ၣ်ပၤလီၤဝဲစ့တယးလၢပူၤမၤတၢ်ဖိယုဂၤအဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်ဆီၣ်သနံးလၢကဘၣ်မၤဝဲတၢ်မၤဒ်တၢ်ပၤနီၣ်အဆၢကတီၢ်အယိ, လိာ်ဝဲလၢတၢ်ကငါအါထီၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိဒ်တၢ်မၤကလဲၤအသးချ့ထီၣ်လၢတၢ်ဒိဖဲးပျီၤလိာ်, ဒိလိာ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါလၢတၢ်ကဖဲးကျဲးအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢစ့တယးပူၤန့ၣ်တၢ်တတ့ၣ်န့ၣ်ယုာ်တၢ်ဘူၤတၢ်လဲၤကီၢ်ဘၣ်အယိ, ပူၤမၤတၢ်ဖိအဘူၤအလဲန့ၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤလၢရူၤအတၢ်လၢၢ်ဘူၣ်လၢစ့အကျိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲရူၤအတၢ်လၢၢ်ဘူၣ်လၢၢ်စ့အဂီၢ်အစ့တလၢလၢဘၣ်. စ့တအိၣ်လၢကပူၤရူၤလိာ်လဲၤ ဒီး ကျဲၤတဲဖိအလဲ ဒီး အဂၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်တဂံၢ်ယုာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤပူၤဘၣ်ဒီးကနကဘၣ်သဂၢ်ဒီးကျိၣ်စ့တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢၢ်ဝဲကျဲၤအဂၤအဂၤ (Other recurrent costs)

တၢ်လၢၢ်ဘူၣ်လၢၢ်စ့အဂၤအဂၤအိၣ်ဝဲအါခါလၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်ဖဲတၢ်မၤလဲၤအသးအခါ ဒီး မ့ၢ်ဝဲဒ်လၢၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်မ့ၢ်မၤဘၣ်လံာ်တၢ်မၤလၢအလီၤပလီၢ်လီၢ်သးန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်လၢၣ်ဘျီၣ်လၢၣ်စ့ၤကမ့ၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဒ်လဲၣ်သန့ၣ်က့ၢ်, လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တမၤဘျီဘၣ်တၢ်လၢအလီၤကံာ်တၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကြးယုပူၤတၢ်ဂၤလၢအတၢ်လဲၤဒိဖျိလၢတၢ်မၤလၢအလီၤပလီၢ်လီၢ်သး ဒီး မၤအကွၢ်တၢ်လၢနမၤဝံၤလံာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢၣ်ဝံၤကျဲၤအဂၤအဂၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤကဘၣ်သကၢ်န့ၣ် -

- ❖ ကွဲၤတဲစိ (telephone)
- ❖ လီၤမ့ၢ်အူ
- ❖ သလၢသိလ့ၣ်အဂီၢ်
- ❖ တၢ်ကွၢ်ကတီၢ်မက့ၤသိလ့ၣ် (တၢ်မၤပူၤလိလ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်)
- ❖ တၢ်အုၣ်ကီၤစ့
- ❖ လံာ်လဲၣ်တဖၣ်
- ❖ တၢ်ကတီၢ်ရူၤအတၢ်လၢၣ်တဖၣ်
- ❖ တၢ်ငါရူၤအတၢ်လၢၣ်တဖၣ်
- ❖ တၢ်ငါရူၤအလဲ

တၢ်လၢၣ်အဂၤအဂၤအိၣ်ဝဲတဘျီဒါလၢနဆိကမိၣ်ထီၣ်ကဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကျဲၤတ့ၣ်တၢ်ခဲလၢၣ်တက့ၢ်.

ယတယာ်စ့တၢ်လၢၣ်ဝံၤကျဲၤသ့ၤလၢကျဲၤဒ်လဲၣ် (How I estimate recurrent costs)

ဒ်သိးန့ၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွးလၢနစ့တယးအပူၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကသ့တယာ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤအဘၣ်တသ့ဝဲအသ့န့ၣ်လီၤ.

လၢညါန့ၣ်တၢ်လဲၤဒိဖျိလၢတၢ်မၤလၢအလီၤပလီၢ်လီၢ်သးမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤကအိၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ကဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤအံၤမ့ၢ်လဲၤလံာ်အသးတစီၢ်တလီၢ်ဒီးန့ၣ်ကကွၢ်ကဒါက့ၤစ့တယးလၢအပူၤကွၢ်ဒီးန့ၣ်ထီၣ်သတြီၤအစီၢ်ဒီးတလါဘၣ်တလါအတၢ်လၢၣ်ဘျီလၢၣ်စ့ၤနီၢ်ကီၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွးလၢအပူၤကွၢ်တနံၣ်အစ့တယာ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်လၢမ့ၢ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤတဖၣ်ဘၣ်ဝဲတီဝဲကစီဒိဒံးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်အမ့ၢ်ကယၤလၢစ့ကဖိထီၣ် (inflation) (တၢ်ပူၤထီၣ်) အယိန့ၣ်လီၤ.

နတယၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးသ့ဝဲမ့ၢ်လၢနသ့ကွၢ်ပူၤဂၤ, မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤကအိၣ်ထဲလဲၣ်ဒီးမၤလၢ်ယံၤယၢ်တဘျီလၢနကဟ့ၣ်အစၢၤတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤအသံန့ၣ်လီၤ. အဒိ- ဟံၣ်လဲ

ဘၣ်ထွဲတၢ်အုၣ်ကီၤအလဲန့ၣ်နယုသ့ၣ်ညါဆိသ့ဝဲလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်နကတၢ်းတလါဘၣ်တလါကွဲၤတဲစိအလဲဒ်လဲၣ်.

တၢ်လၢ်ဝံၤကွၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ် (other recurrent costs)

တၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့ၣ်ကွဲၤတဲစိ, လံၢ်လဲၣ်, သိလ့ၣ်သိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကတယးအစၢၤကီၤဒိၣ်တဖဲးလီၤ. နကမၤန့ၢ်တၢ်လုၢ်တၢ်ပူၤလၢထးတဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကီၤဝဲလီၤဆိဒၣ်တၢ်နတၢ်လဲၤဒီဖျိလၢတၢ်မၤဒ်အံၤတကလုၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်လၢနမၤသ့န့ၣ်သံကွၢ်ပူၤတဂၤဂၤလၢအတၢ်လဲၤဒီဖျိအိၣ်, အတၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. မတၢ်တဂၤမးတမ့ၢ်လၢနနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးဘၣ်ဝဲတီတီဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ်ကျဲးစးမၤန့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးလီၤတၢ်လီၤဆဲးတက့ၢ်.

လီမ့ၢ်အူအလုၢ်အပူၤန့ၣ်နကန့ၢ်ဘၣ်အမ့ၢ်အတီအဂီၢ်ကီၤဝဲ, လီၤဆိဒၣ်ဖဲနတၢ်မၤန့ၢ်လီၤသ့လီမ့ၢ်အူလၢကမၤကီၢ်တၢ်ဒီးမၤခုၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နကဘၣ်သ့နတၢ်လဲၤဒီဖျိလၢတၢ်မၤအဂၤတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်သံကွၢ်ပူၤလၢအဆါဝဲတၢ်မၤခုၣ်ကလံၤ (air conditioners) လၢတၢ်ကလၢ်ဆံးအါမ့ၢ်တမ့ၢ်သံကွၢ်ပူၤဟ့ၣ်ကွၢ်တၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ကွဲးယုသကွၢ်ကညးတၢ်မၤစၢၤ (submission/proposals)

တၢ်ကွဲးယုတၢ်မၤစၢၤန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယုတဆိလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဆၢဝဲဆူပူၤဟ့ၣ်ကွၢ်မၤစၢၤတၢ်ကရၢဖဲလၢယုထီၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤနီၣ်မၤယုလၢဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်လီၤဘၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤအကျါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲစ့တယးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သ့န့ၣ်စံးကတီၤတၢ်ဒီးပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့ကရၢတဖၣ်တချုးလၢနဆၢနလံၢ်ကွဲးယုတၢ်မၤစၢၤဒီးဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

အဝဲသ့ၣ်ကတဲဘၣ်နၢလၢအဝဲသ့ၣ်အစ့လၢကဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်တအိၣ်ဒီးဟ့ၣ်မၤစၢၤသ့ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤဒ်လဲၣ်တကလုၢ်န့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်ပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကရၢလၢဘၣ်ဆၢန့ၣ်အီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမၤန့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်ညီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်ဒိ
လၢတၢ်ကမၤလဲၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲနယုပူၤတၢ်ဂၤအကျိၣ်အစ့န့ၣ်ဂ့ၢ်ဒၣ်လၢနကကွဲးတၢ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်လီၤအသိး
န့ၣ်လီၤ

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်, နတၢ်မၤဂီၢ်စ့တယးန့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်လၢလၢပျဲၤပျဲၤဒီးဘၣ်ဝဲတီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. နစ့တယးန့ၣ်အိၣ်တီ
ကဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢကတဲဘၣ်ပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်မၤမၤန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးစ့တယၢ်အဂံၢ်န့ၣ်လီၤ. စ့တယးအ
ပူၤတၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ကဘၣ်ပာ်ယုၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

တလီၢ်လီၢ်န့ၣ်, ပူၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢတဖၣ်လၢကမၤလီၤတံာ်တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤလၢအပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်,
ဆၢငါပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢာ်အိၣ်အမ့ၢ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့တယးန့ၣ်ကဘၣ်ပာ်ဝဲတၢ်သၢကလၢလၢတၢ်ကတီၢ်သကိးတ့ၢ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲဒၣ် -

- စ့ဟဲန့ၣ် - ဒူးနဲၣ်တၢ်မၤအဂီၢ်ကျိၣ်စ့ဟဲန့ၣ်တၢ်လီၢ်ခဲလၢာ်ဒီးလၢတၢ်လီၢ်တခါခါန့ၣ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထဲ
လဲၣ်?.
- တၢ်လၢာ်ဝံၤကျဲၤတဖၣ် - ဒူးနဲၣ်တၢ်မၤဂီၢ်တၢ်လၢကလၢာ်ဝံၤကျဲၤတဖၣ် ဒီး တခါစ့ၢ်စ့ၢ်ကလၢာ်ဆံးအါ.
- တၢ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ - ကွဲးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤစ့ဒီးကလၢာ်လုၢ်လၢာ်ပူၤဆံးအါတက့ၢ်. မၤလီၤတံာ်လၢန
န့ၣ်ဘၣ်ဆိတၢ်ပူၤတၢ်ကလံၤတချးလၢနဆၢစ့တုၣ်တက့ၢ်. တဲဖျါဖျါစ့ၢ်ကီးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤလၢတၢ်
ကပူၤအီၤန့ၣ်တၢ်လီၢ်ဝဲအယိတက့ၢ်.

တၢ်ကတီၢ်ကျိၣ်တံာ်

တၢ်မၤလီၢ်ခိၣ်တီၢ်ဝဲအံၤကွၢ်န့ၣ်ဝဲတၢ်မၤပတီၢ်လၢကဘၣ်မၤ, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမၤန့ၣ်တဖၣ်လီၢ်ဝဲလၢတၢ်ကထူးလီၤစ့
တယးန့ၣ်လီၤ. စ့တယး, ဒ်နထံၣ်လံာ်အသိး, မ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတခါလၢအဘၣ်ဆဲးယၤလီၢ်သးဒီးအကါ
ဒိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢလၢပျဲၤပျဲၤဘၣ်ဘၣ်တီၢ်တီၢ်လီၤ. နမ့ၢ်မၤကမၢ်တၢ်လၢတၢ်ထူးလီၤစ့တယး
န့ၣ်, တၢ်ပိာ်ထွဲအနးအကျဲၤပိာ်ထီၣ်အခံသ့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်မ့ၢ်ကထူးလီၤစ့တယးလၢတၢ်မၤတခါအဂီၢ်န့ၣ်နကဘၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်လၢၣ်ဘျီလၢၣ်စ့တ
ဖၣ် ဒီး တၢ်လၢၣ်ဝံၤက့ၤတဖၣ် ဒီး နကဘၣ်မၤလီၤတၢ်လၢနနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲတီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
သးပုၤနီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပူၤဟ့ၣ်မစၢၤတၢ်တဖၣ်သးလီၤဝဲတဂ့ၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဘၣ်သးအၢၣ်လီၤဘၣ်ဒီးန
ကတန့ၢ်ကျိၣ်စ့နီတဘၣ်ဘၣ်.

တၢ်မၤလိ (၃)

တၢ်ကပတံထီၣ်န့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤ

တၢ်ကတိၤလၢညါ

လၢတၢ်မၤလိခိၣ်တီၢ်ဝဲအံၤပကကွၢ်ကျဲၤပတီၢ်လၢတၢ်ကပတံထီၣ်န့ၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤတခါအ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အကါခိၣ်ဝဲလၢလံာ်ယုပထံထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢနဆၢဆူပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကရၢန့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဖျါ
ဖျါတသ့ဖဲအသ့န့ၣ်လီၤ. ကွဲးန့ၣ်လံာ်ပတံအံၤဖျါလီၤကံၤဒ်ပူၤသ့ပူၤဘၣ်ကွဲးဝဲအသိးတသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်. ကွဲး
အစၢၤကဆဲးကဆိးဒီးကွဲးအစၢၤလၢပူၤဖးအစၢၤညိန့ၣ်တက့ၢ်. မ့ၢ်သ့တခါဒီးအစၢၤလၢဖဲဒီးဂီၢ်လံာ်တက့ၢ်. တၢ်ကွဲးယုတၢ်မၤ
စၢၤအလံာ်ပတံအံၤကြးတၢ်ရဲၣ်လီၤဆီအစၢၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ဒီး နယုန့ၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ကဖျါဝဲဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤအကျဲၤပတီၢ် (Process for applying for funds)

ဖဲနကွဲးယုကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်နကဘၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

တဲလီၤတၢ်လိၤဒီးတဲဖျါထီၣ်တၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤအကြးအဘၣ်တခါ

တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်န့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲပူၤတၢ်တၢ်လိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လိၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤကမၤလၢပူၤဝဲန့ၣ်
လီၤ. တဲဖျါဝဲဘၣ်မန့ၢ်တၢ်မၤအံၤလိၤဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တကဒါအံၤပာ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်စ့ပတီၢ်လၢတၢ်ထၢ
ဖျိၣ်န့ၣ်လၢပူၤတၢ်ပူၤ ဒီး တၢ်ပာ်ဖးတၢ်လိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်မၤဒီးအရဲၣ်အကျဲၤလၢကမၤလၢပူၤတၢ်လၢ်န့ၣ်ဒီးနကဘၣ်ကွဲးလၢတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤဖျါ
ကိၣ်န့ၣ်လၢ. တၢ်ကွဲးဖျါကိၣ်အံၤကဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲခါပူၤကွဲၣ်တၢ်အိၣ်သးအဂ့ၢ်အကျဲၤလၢတၢ်သ့အီၤလၢကပၣ်ဖျါ
ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ်ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လၢ.

ဝဲအံၤတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤအဂ့ၢ်လၢတၢ်ကတုထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဝိးတၢ်လီၤလၢတၢ်ကူၣ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ပူၤ
တၢ်တၢ်ခါအပူၤန့ၣ်လၢ.

ပူၤတၢ်အမံၤ / ပူၤတၢ်လၢတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်
တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအမံၤ - တၢ်ကတုထီၣ်သဝီတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်လၢ
တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအဂ့ၢ်မိၣ်ပျံၤ - တၢ်ကူၣ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ပူၤတၢ်ပူၤန့ၣ်ဖိသၣ်သံအါမး (၁၈မ့းကယၤ) လၢ. မိၣ်ပျံၤ
(၃၁မ့းကယၤ) န့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤလီၤလၢ. ဒီဖျါတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါတၢ်လၢ်န့ၣ်ဖျါ
ဝဲလၢ, လၢဆီဒၣ်တၢ်မိၣ်ပျံၤတဖၣ်, လၢဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဝိးတၢ်လီၤလၢပူၤတၢ်အပူၤန့ၣ်လၢ. ပူၤတ
တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါစရိပတီၢ်ပၣ်ဖျါဝဲလၢပူၤလၢထီၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤလီၤ (၈၄မ့းကယၤ) န့ၣ်ထီၣ်
ဘၣ်ဝဲလၢဒၣ်သဝီအဘျီၣ်ပူၤန့ၣ်, ကဘၣ်လဲၤဝဲ (၄၀ကံလိမံထၢၣ်) ဆူၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဝိးတၢ်လီၤအိၣ်ဝဲ
န့ၣ်လၢ. တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအမိၣ်ပျံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ညၣ်ဂီၢ် (၄၂မ့းကယၤ) တၢ်ဟၢဖၢဝံၣ် (၃၈မ့းကယၤ) န့ၣ်လၢ.

တၢ်ကူၣ်ဆိကမိၣ်ပူၤတၢ်အံၤအဲၣ်ဒီးဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလၢပူၤဆူးပူၤဆါလၢပူၤတၢ်အပူၤတဖၣ်လၢ
ကတုထီၣ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးတဖျါန့ၣ်လၢ.

နကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်အဒိလၢထးန့ၣ်နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးလၢအဖိမံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ. လၢတၢ်ကွဲးနီၣ်စရိ
အပူၤပၣ်ဖျါဝဲဖိသၣ်ဆံးသံမ့းကယၤဆံးအါ, ပူၤတၢ်ပူၤမိၣ်ပျံၤမ့းကယၤဆံးအါထီၣ်ဘၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်
အိၣ်ချ့တၢ်မၤလီၤန့ၣ်လၢ.

တၢ်ဝဲအံၤဒူးန့ၣ်ဝဲတၢ်လီၤအိၣ်ဝဲအဆိအချ့လၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်အဒီးလၢလဲတုညီဝဲန့ၣ်လၢ.

တၢ်မၤနီၣ်မၤယါစရိပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဒုၣ်စၢၤလၢပူၤကဘၣ်လဲၤဝဲဒ်သိးကဒီးန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အံၤထွဲကွဲၣ်ထွဲစ့ၢ်ကိးတၢ်ပၤန့ၣ်ယုဝဲန့ၣ်လၢ.

ပူၤမတၢ်တဖုအဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လၢ. လၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအံၤတၢ်ပညီၣ်
အီၤလၢတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ပူၤတၢ်မိၣ်ပျံၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လၢ.

၂) ကတၢၢ်ကတိၤကျိၣ်စ့စ့ရိၣ်ပတီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတက့ၢ်.

၃) ကတၢၢ်ကတိၤနလံာ်ပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့စ့တၢ်မၤစၢၤဒ်ပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကရၢဘတၢ်နဲၣ်ကျဲၤအိၣ်ဝဲအသိးတက့ၢ်.

ကျိၣ်စ့အမ့ၢ်အတီၢ်န့ၣ်တယးဝဲ

ပသုလၢ်ပဆၢကပတီၢ်လံာ်အါမးဘၣ်ထွဲကျိၣ်စ့စ့ရိၣ်အဘၣ်အတီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

မၤလီၤတၢ်လၢနစ့တယးန့ၣ်လီၤတၢ်ဒီးလၢလၢပွဲၤပွဲၤတသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်. အဝဲအံၤဒုးနဲၣ်ဝဲလၢနဆိကမိၣ်တွံၢ် မ့ၢ်မ့ၢ်နီၢ်နီၢ်ဘၣ်ထွဲစ့ဟဲန့ၣ်န့ၣ်ကဟဲလၢတၢ်လီၤမတၢ်ဒီးနကသုအီၤလၢတၢ်မနုၤအဂ့ၢ်အဖီခိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျဲၤလၢကမၤန့ၢ်တၢ်ဘၣ်သးအၢၣ်လီၤလၢကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ (Strategies for getting the funding application approved)

နမ့ၢ်သးလီၤလၢပူၤကတူၢ်လိာ်နတၢ်ယုတၢ်မၤစၢၤအလံာ်ပတံန့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်တဲန့ၢ်ပၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်မၤအံၤ လိာ်ဝဲသပျၢ်တၢ်လၢနပူၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နကဘၣ်မၤလီၤတၢ်စ့ၢ်ကီးလၢနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤန့ၣ်ထီၣ်ဘးပူၤမၤစၢၤကျိၣ်စ့စ့တဖၣ်အနီၣ်ထီၣ်ခဲလၢာ်ဒ်သိး ကအၢၣ်လီၤနတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

နကပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့စ့တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်, နလံာ်ပတံန့ၣ်အရဲၣ်ကဘၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤကဘၣ်မ့ၢ်ဖျါဖျါဆံ့ဆံ့ လီၤ.

နကဘၣ် -

- ❖ ဒုးနဲၣ်လၢတၢ်မၤအံၤလိာ်ဝဲလၢနတၢ်ပူၤ
- ❖ ကွဲးလီၤတၢ်လုာ်တၢ်ပူၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဘျီလၢတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအဂီၢ်
- ❖ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအပူၤတ့ၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတၢ်
- ❖ တၢ်ယုန့ၢ်ကျိၣ်စ့စ့တၢ်မၤစၢၤလံာ်ပတံအပူၤန့ၣ်တ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဖိးမံတဖၣ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤဘၣ်ထွဲ နတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤသပျၢ်ကတၢၢ်

- ❖ မၤလၢ်တၢ်လၢနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤဒီးနလံာ်ပတံၣ်န့ၣ်ဖိးမံလိာ်သးဒီးပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤကျိၣ်စ့ကရၢအနီၣ်ထီၣ်တက့ၢ်.

မၤလၢ်တၢ်စ့ၢ်ကိးပူၤလၢအဖးနလံာ်ပတံၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ (Make sure the person reading your application knows)

- မတၤယုထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလဲၣ် (အဒိ- ပူၤဆဲးကျဲၤတၢ်အမံၤ, အိၣ်တၢ်လီၤ, တၢ်ကရၢကရိ, ကွဲၤတဲစိ, ဝဲဆၢလံာ်(Fax) , E-mail တဖၣ်တၢ်ကြးကွဲးန့ၣ်
- တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤဝဲအံၤလၢမနုၤအဂီၢ် (အဒိ- ကွဲးဖျါတၢ်ပညိၣ်ဖျါဖျါဘၣ်ဃးတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤ
- ဘၣ်မနုၤတၢ်မၤအံၤလီၤဝဲလၢနပူၤတတၢ်ပူၤ
- ကမၤတၢ်မနုၤလၢနကကဲဘျးနပူၤတတၢ်
- ဟ့ၣ်ထီၣ်နစ့တယးလၢလၢပျဲပျဲမ့ၢ်ဝဲတီဝဲဒီးဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတက့ၢ်.

ကျဲၤအဂ့ၢ်အဂၤလၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်နလံာ်ပတံ (Other strategies for getting your application approved)

ကန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤလၢနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကတညီဒ်သိးနဆိကမိၣ်အသိးဘၣ်.

နဆိကမိၣ်လၢနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤအံၤမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်အဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်တခါဒီးပူၤတတၢ်လီၤဘၣ်လၢတၢ်မၤတခါအံၤကကဲထီၣ်သန့က့, ပူၤအဂၤတဖၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ကအိၣ်လၢအဂၤတမံၤဘၣ်ထွဲပူၤတတၢ်အတၢ်လီၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်လဲန့ၣ်လီၤ.

နကအဲၣ်ဒီးလၢနတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအံၤကမ့ၢ်တၢ်မၤတခါလၢဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိလၢတၢ်ဆီၣ်ထွဲထီၣ်နလံာ်ပတံၣ်န့ၣ်နမၤမနုၤသ့လဲၣ်.

အဂၤကတၢၢ်န့ၣ်, မၤန့ၣ်န့ၣ်ပူၤတၢ်တၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲအါအါတသ့ဖဲအသ့တက့ၢ်. ဒီးတၢ်ဝဲအံၤကဟံၣ်ယုၣ်ဝဲ -

- ကတၢၢ်သကိးတၢ်ဒီးဒုသဝီဒိၣ်ဒီးန့ၣ်ခါစးဆူဘျီၣ်ဒိၣ်ဒီးတဲပွဲးတုၤအန့ၣ်ဝဲသ့လၢနတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၤ အံၤဂ့ၢ်ဝဲလၢနပူၤတၢ်တၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- ဆၢယုၣ်လံာ်အုၣ်သးဆိၣ်ထွဲလၢပူၤလၢတၢ်ယုၣ်ယိၣ်ဟံၣ်ကဲအါတဖၣ်တက့ၢ်. ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ပူၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်တဖၣ်ကထံၣ်ဝဲလၢပူၤတၢ်တၢ်လၢတၢ်ယုၣ်တၢ်ယိၣ်အါတဖၣ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်မၤအံၤကြး ကဲထီၣ်ဝဲအဂၤန့ၣ်လီၤ. မၤစ့ၢ်ကိးဒ်သိးလီၤကဝီၤပူၤမၤပနီၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်အသးကဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်ကဆူၣ် သးကဝဲ, ကီၢ်တဘျုးဘျုးန့ၣ်ကကတၢၢ်တၢ်ဒီးပူၤကွဲးတၢ်ကစီၣ်ဒီးကျဲးစးဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကကွဲးန့ၣ်တၢ် ဝဲအံၤလၢတၢ်ပရၢပူၤ မ့တမ့ၢ် တဲလီၤလၢကွဲးလ့ၤလီၤပူၤ, ကီၢ်အါဘျုးလၢအအိၣ်ဒီးကွဲးကွဲးဟူၤဖျါတဖၣ် လၢကဒုးန့ၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအံၤဒီးအဒိအတံာ်တခါလၢတၢ်ကစီၣ်အကျိ မ့တမ့ၢ် လၢခါခဲအံၤတၢ်မၤအ သးအရဲၣ်အကျဲၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ကတၢၢ်ကျိၢ်တံာ်

လၢတၢ်မၤလိၣ်ခိၣ်တီၢ်ဝဲအံၤပကွၢ်ဘၣ်သးတၢ်ဘၣ်မၤဝဲတၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်ဖဲလၢတၢ်ပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤအခါဒီး ဒ်သိးန့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ယၢ်ကဂၤကတၢၢ်လၢကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်.

န့ၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးပတံထီၣ်ကျိၣ်စ့လၢ “တၢ်မၤစၢၤပူၤဂၤ” အရဲၣ်အကျဲၤတခါန့ၣ်, ဟ့ၣ်တၢ်ဝဲတၢ်ကျိၣ်လၢပူၤဟ့ၣ်မၤ စၢၤတၢ်သးလီၤဝဲခဲလၢတက့ၢ်.

